

Inserati se sprejemajo in velja
razpisna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
ena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Sporočnino prejema opravišče
ministracija) in ekspedicijska na
velikem trgu h. števil 9, II. nad-
stropji.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu h
št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Na razpotji.

Star prijatelj se je pri nas poslovil. Poglejmo še enkrat za njim in prevdarimo, kar nam je dobrega prinesel, kar nam je hudega učinil. Zatonilo je v morje večnosti l. 1882. in z njim vse nade, vsi upi, katere je gojil, vse zlo, katerega se je bal ubog Adamov rod. Občinski zleg, občne veseljne vojske ni bilo v pretečenem letu, vendar se je na političnem nebu tu in tam hudo bliskalo in gromelo. — V večnem Rimu vidimo še zmirom naslednika sv. Petra, jetnika, v Njega gradovih. Vlada, ki mu je obljubila prostost in neodvisnost, sega mu v pravice, ter ga čuva z nezaupljivim očesom, kakor poglavarja, občnemu redu nevarnega. Kjer glava trpi, tam udje niso zdravi, in tako je stanje katolikov v Evropi, tako se jim godi po vsem svetu. Tu in tam tiho preganjanje v imenu države in omike, zopet drugej unanje silovitosti, povsod pa nekaka nezaupljivost do cerkve in njenih naprav. Izjeme pravila le potrjujejo. Sicer so nam v najnovejših časih bolj vesele reči pripovedali iz Vatikana zastran pogodbe z Rusijo; ako se ta vesela vest potrdi, smemo bolj veselih časov včakati za katoliško Cerkev v vzhodni Evropi. Izgled Rusije bode vplival na sosedno Prusko, kakor pred na slabo, na zatiranje, tako sedaj na prostost. Sicer pa vidimo po vsi Evropi družinski red spodkopan, nevarnost enaka o preselovanju narodov proti Evropi in nje omiki, nevarnost je toliko večja, ker je sovražnik v sredi med nami, po naših ulicah hodi, z nami za mizo sedi, imenujejo ga na Ruskem nihilizem, drugod mu pa

pravijo s tujo besedo socialdemokratizem ali po naše družbena druhalovlada ali ljudovlada. Kar se na tihem snuje, se strahovito prikazuje na zunanost, v silovitih dejanjih, v napadih na vladarje, v oskrunjenih svetiščih, v ropanju in goljuhu do imovitih. — Vlade bi rade to zlo potlačile in zatrle, a z unanjimi lepili se ne da odpraviti notranja trohnoba in gnjilost; pravega pripomočka, ki bi tukaj pomagal, nočejo se poslužiti, zato se tudi zlo čez dalje bolj razširja, gnjiloba zrak okužuje in ljudstva spridi. Dokler so ljudje vseh stanov krščansko živeli, socialnega vprašanja ni bilo, pri socialnem vprašanju ni treba v prvi vrsti misliti na delavce, ki odpovedujejo delo, in zahtevajo manj dela, pa večje plačilo, to so le unanji prikazki, zlo tiči velike globljeje, v samopridnosti; človek, naprej postavljeni in podložni, se ne zave svojih dolžnost do Boga, in tudi do bližnjega ne, in to je socialno vprašanje ali bolje socialno zlo.

L. 1882 nam ni prineslo veseljne vojske. Take vojske se boji ves svet, in iz strahu pred njo ima prosto roko, kdor je najdrznejši in se čuti naj močnejšega, in to je sedaj Anglež. Ni se menil za Evropo, šel je v Egipt in tam po svoje mir naredila, drugi, vzlasti Francozje, gledajo sedaj za njim, in se čudijo njegovemu drznemu postopanju. „Beati possidentes“ si misli Anglež, tu sem, in se ne umaknem. Sicer je pa vsa Evropa od nog do glave oborožena, vlasti govore o miru, včasih kedo zatrobi v vojni rog, a brž se izgovarja, da je to storil le za razvedrilo drugim, in zopet je vse mirno! Taka je bila Evropa pretečenega leta, gla-

dina je bila na vitez pokojna, a v globočini je vrelo, se kuhalo in tudi pene na kviško poganjalo, mislimo tukaj na Irsko, Francosko, Rusko in na gibanje socialistov, ali kakor se jim že pravi, po Nemškem, Avstrijskem in Laškem.

V naši širji domovini Avstriji vendar l. 1882 ni bilo neplodno, mnogo se je že storilo, in pot je nadelana, po kateri se more uspešno korakati v blagor in prid države, in nje narodov. Posredni davki, colnina, so sicer nekaj povišani, a videti je, da se bode sčasoma vendar le doseglo ravnotežje v državnem gospodarstvu. Obrtniška postava je sprejeta v državnem zboru, na vitez se komu to-le majhno vidi, ako pa pomislimo, da je srednji meščanski stan poleg kmetijskega steber države bomo spoznali, kaka pridobitev je taka postava za državo. Sicer ne mislimo, da bi s tem prišel raj na svet, zmirom bode veljalo: „v potu svojega obraza, boš jedel svoj kruh“, a s to postavo bode vendar preskrbljeno to, da bode delo redilo moža, in da od dela pridnih rokodelcev ne bodo samo oderuhi imeli koristi, delavci pa le žulje. Za drugo, kar ima še konservativna stranka na programu, je pod sedanjim ministrom vse pripravljeno, konservativna stranka bode, kakor pričakujemo, s pogumom šla na delo, a modra, in previdna vlada jo bode v tem podpirala, da se iztrga Avstrija iz krempljev modernega a lažnjivega liberalizma.

Kar pa krepki našo širjo domovino, kar koristi narodom v Avstriji, to ne more biti na škodo naši ožji domovini, našemu slovenskemu narodu. Zraven želja in teženj,

Listek.

„O starosti človeškega rodu“.

Spisal Ivan Šubic.

„Ljubljanski Zvon“ II. leto, 12. zvezek str. 750—754.

(Dalje)

Naj zadostuje za jeden pot! Oddahniva si dragi bralec tukaj nekoliko! Kaj ne, da je to mojstersko dokazovanje in sklepanje. Pisatelj govori tako odločno, tako apodiktično, da bi nevesči bralec res mislil, da je sklep, katerega je pisatelj napravil, res kar pribit, popolnoma gotov, da od nobene strani ni moč ničesar oporekati.

„Pred 14 tisoč leti je toraj v Egiptu na vsak način že človek živel“.

Od mladih nog vajeni smo bili slišati, da je Adam živel pred kakim 6000 leti; sedaj pa vidimo pred seboj črno na belem, da je pred 14 tisoč leti v Egiptu človek že na vsak način živel! — Toda počasi, dragi moj! Dandanes ne smeš se več postavljati na stališči onih priprostih ljudi — v spodnjih krajih nekje —, ki so živeli v trdnem

prepričanju, da so vse pripovedke, novelice in kar je enacega natisnjene v ti ali oni knjigi, da je vse to gola istina. Ko so kasneje izvedeli, da je vse to večinoma izmišljeno, so se silno hudovali, pa — kaj so hoteli! —

Tudi pri nas ne velja in gledé tacihi spisov, kakoršen je pred nami ležeči, — če prav je uvrsten znanstvenim spisom —, ne sme več veljati rek, na katerega se naše ljudstvo tako pogosto sklicuje, kadar hoče reči, da je kaka novica popolnoma gotova rekoč „saj je tiskano“.

Toda preidimo po tem oddihleji k stvari. Natančneje preiskavanje nam bo pokazalo, da je podlaga Hornerjevega računa v marsikterem oziru nedostatna in da ni govoriti o nikakih gotovih rezultatih, katere bi nam ta preiskavanja podajala. Prvič je že koj treba vprašati, zakaj da bi bili Egipčani ploščo ali podstavo ravno za 0.39 metrov globoko v tla (vložili)? Zakaj bi je ne bili globlje ali pa plitveje? Kaj opravičuje ravno to globokost? To je gotovo čisto samohotno, ker ako vzamem, da so jo globokeje zako-

pali, se je manj blata naplavilo in potem je tudi opeka starejša; ako so jo pa plitveje zakopali, se je več blata nabralo in opeka je mlajša.

Dalje računa Horner (in g. Šubic za njim), da so se pri Ramzesovem kipu koj potem, ko je bil postavljen, jele naplavine nabirati in posedati. Tedaj pred 3215 leti jele so Nilove naplavine že Ramzesov spomenik zasipati. Je li verjetno, da je kralj Ramzes svoj spomenik postavil na tako slabo zavarovano mesto, kamor so naplavine vsako leto segale? Videti je, da je naš pisatelj kaj slabega spomina. Par vrstic više nam pravi, da so bili „že ob Herodotovem času Egipčani prisiljeni monumentalne svoje stavbe varovati z nasipi, da jih niso zasule nanošene plasti“. Sedaj pa, ko govori o Ramzesovem spomeniku, je na to opombo čisto pozabil. Zakaj bi bil pa ravno Ramzesov spomenik od vseh zapuščen? Ni li verjetneje, da je bil kraj, kamor so spomenik postavili, tako izbran, da je bil varen pred Nilovimi naplavinami? Ni bilo li mesto Memfis, pri katerem je spomenik stal, tako

vsi državi in vsem narodom občin imamo tudi Slovenci svoje posebne želje, gojimo svoje posebne nade, a ne na kvar marveč na korist Avstriji, katera je mnogoštevilnim narodom občna domovina.

Kar je nam na korist in hasek, ne more biti na kvar in škodo drugim narodnostim; v Avstriji, kamor spadamo, bi tudi mi radi uživali enakopravnost z drugimi narodi, ker imamo tudi jednake dolžnosti spolnovati, jednake bremena prenašati kakor drugi narodi, recimo kakor Nemci, ki so mislili, da so prvorojeni v državi in imajo tedaj pravico druge zatirati. — Naša narodna stvar le počasi napreduje, a modrost vladarjeva nam je porok, da dosežemo sčasoma vendar le to, kar nam po božjih in človeških postavah sliši, ako si le sami ne napravimo svoje sreče, in tega, tega se je zelo, zelo bati.

Preteklo leto je za nas kranjske Slovence, za nas v Ljubljani bivajoče zelo pomembno, ker po prestanku toliko let, po mnogem preziranju in brezobzirnosti je Ljubljana dobila zopet narodnega župana, moža, ki je že marsikaj skusil, in za domovino ne le govoril, marveč že tudi kaj pretrpel. Misli bi sedaj bilo, ljudje, ki so se toliko trudili in borili, da pridejo do svojega cilja, bodo sedaj složni in enega duha delovali na korist občini, ki jih je izvolila. A že se prikaže star greh Slovanov, nesložnost, razpor in razkol, in kar neprijatelj ni mogel storiti, to stori osebno razžaljenje po domačinih! Brez strank ne more biti v državi, v mestu, v občinskem svetu, a s prizanesljivostjo se da marsikaj robatega pogladiti, marsikaj krivega poravnati!

Slovenija se je navdušila in si hoče postaviti svoj „Narodni dom“. Lepa vzvišena ideja, imeti tudi na zunanje znamenje zedinjenja! A še lepši je narodni dom, ki je postavljen in zgrajen iz živih kamnov, in delavnih udov, iz narodnjakov, ki živijo in delajo za napredek naroda v gmotnem in duševnem oziru. Ako ima narodno poslopje dosti takih delavnih, vztrajnih udov, bode se povzdignil „Naroden dom“ na notranje in zunanje v čast in slavo narodu, ki ga je umel postaviti. Gotovo se rodoljubje, ki so sprožili to vzvišeno misel, vse dobro pre-

mislili in preudarili, preden so stopili s svojo idejo pred narod. — Ko sem že ravno pri poslopih, in govorim o zidanju, o živih in mrtvih kamnih, mi pride na misel poslopje, katero se je letos postavilo v Ljubljani, ki sicer ne stoji v sredi Ljubljane, marveč v bolj samotnem in oddaljenem kraju, doli na vzhodu Ljubljane na Spodnjih Poljanah.

Gotovo so se vsi Ljubljančani uganili, da tukaj mislim na deško sirotišnico „Marianum“, katero je postavil korar dr. Gogala s pomočjo blagih, umrlih in živih dobrotnikov. Kar so leta in leta nameravali, smatrali za nemogoče, to je gospod Gogala sam izpeljal, tu vam stoji poslopje, lepo da ne rečemo krasno, a vendar dobro uravnano poslopje; notri je vse polno živih kamnov, kakor ste se ravno kar prepričali, ki ste hodili gledati notri božični oratorij. In kaj pa sedaj hoče g. Gogala? Mar zahteva, da bi kdo poslopje kupil in troške povrnil? — Darov bi se menda ne branil, a on ne zahteva, bolj je rečeno, ne prosi drugega, da bi mu poslali rejencev v njegov zavod, in za to ne zahteva nič več od tega, kar so sicer tem siromašnim dečkom oziroma njih rediteljem in oskrbnikom na roke dajali — Kaj nič drugega? tega mu menda nihče ne bode odrekel, marveč ves svet učen in neučen, nemški in slovenski, bode hvaležno spoznal njegov trud, in storil vse, da se izpelje blagi namen, katerega je imel podvzetnik. — Ali sem se mar zmotil? — da bi se pač ne bil!

Pa glejte no, kam človek zabrede, ako hoče pregled starega leta sestaviti! No, toliko imam še pod peresom, da sam ne vem, kaj bi najpred povedal, kje bi se prav za prav lotil, kaj bi povedal, kako bi pisal, da bi vsem vstregel pa nikomu se ne zameril. Pa ker že naprej vem, da tega ne bode mogoče, hočem odslej kakor dosihmal tako pisati, da bodem resnici in pravici vstregel, po slavnih besedah: „Sinovi moji, ljubite resnico, hčer božjo.“ Ako Vam bode taka pisava vstrezala, bomo ostali prijatelji v prihodnjem letu, kakor v pretečenem „Slovenec“ Vam noče mnogo obetati, a storil bode vse, kar je mogoče, da vstreže svojim čitateljem. „Narodne stvari“ ne bomo nikdar zatajili, a vse dejanje in nehanje bomo prevdarjali in presojevali v duhu kerščanske vere iz kerščanskega

postavljeno, da je reka ni mogla preplavljati? Ker ako bi bila reka Nil že pred toliko leti jela blato nanašati okoli Ramzesovega kipa, bi si morali misliti, da je bilo tudi mesto Memfis vsako leto globoko pod vodo, kar pač ni moč verjeti. To smemo si pa tudi misliti, da so ponosni Egipčani že toliko gledali na svojo čast, da svojih veličastnih spomenikov niso pustili, da bi jih bilo blato zalivalo, vsaj dokler so se količkaj spominjali nekdanje svoje slave. Dokler je bilo mesto Memfis obljudeno, je bilo gotovo zavarovano pred Nilovimi preplavinami; bodisi že po svoji legi ali pa z umetnimi napravami. Mnogo bolj prav bo tedaj, ako rečemo, da je Nil tudi podnožje tega Ramzesovega spomenika še le takrat jel preplavljati, ko je bilo že mesto Memfis opustošeno, kar se je zgodilo okoli 500 let po Kristusu.

Ako je pa taka, (ki je, kakor sem dokazal, pač verjetnejša od Šubicove), je Nil 3-11 metrov nanesel le v 1350 letih. Počez naplavila je tedaj reka v enem stoletju namesto 96 $\frac{m}{m}$, kakor kaže Hornerjev račun, po tem

verjetnejšem računu 23 $\frac{m}{m}$ v stoletju, tedaj več ko dvakrat toliko v stoletju. — G. Šubic v svojem spisu pride do rezultata, da se je svet „vsako leto povikšal za 10 $\frac{m}{m}$ “; to prišlo je v spis gotovo po pomoti in moralo bi se glasiti, da se je svet „vsako stoletje za 10 $\frac{m}{m}$ povikšal“.

Neutemeljen je tedaj račun Hornerjev, da je bilo blato, ki je pokrivalo podstavo Ramzesovega kipa, naplavljeno v 3215 letih. Kakor je neutemeljena ta praemissa, jednako neutemeljen je tudi rezultat gledé naplavin sploh, katerega na to opira.

Neutemeljeno je dalje tudi to, da vporablja poprečno debelost naplavin, katero je izračunal pri Ramzesovem spomeniku, da vporablja to počezno visokost tudi pri naplavinah, ktere leže nad opeko. Naplavine Nilove niso nikakor tako enakomerne, da bi se smele razmere, ktere smo na enem kraju opazovali, kar meni nič tebi nič prenesti na druge kraje. Tukaj deluje le preveč postranskih in nepreračunljivih faktorjev, kar bom skušal še natančneje pokazati.

(Dalje prih.)

stališča, in tako mislimo da bomo Bogu dali, kar je Božjega, cesarju, kar je cesarjevega, in tudi narodu, kar smo mu dolžni. Bog pa je, ki blagoslovi vse človeško delo, tedaj Bog z nami in z našim trudom!

Politični pregled.

V Ljubljani 1. januarja.

Avstrijske dežele.

Trgovinski minister, baron Pino pl. Friedenthal, je dobil red železne krone za svoje izvrstno delovanje. Dve leti je uže, odkar je gospod baron v ti slavni službi, in uže se je zgodilo marsikaj važnega in koristnega, recimo le: colni tarif, poštna hranilnice in prizadevanje, da država dobi v svoje roke železnice.

Red železne krone II. vrste je dobil deželni glavar tirolski, vitez Rapp in isti red III. vrste pa deželni odbornik dr. Graf.

Iz Cetinje se poroča, da sta se Turčija in Crnogora pobotali za stran mej, precej po grških praznikih bodo menda prehodili in določili meje, Turčija bode zaradi pobotanja odstopila nekaj zemlje v okraju Lim sandsaka Novi Bazarskega.

Dunajski učitelji tudi ministerstvu pest kažejo, menda pa le v žepu. V petek so imeli zborovanje, in tam so odobrili ravnanje svojih zastopovalcev, ki so izstopili iz okrajnega šolskega sveta — zaradi privolitve češke privatne šole. Potreba sedaj kaže druge voliti, a tem se ima zatrditi, da naj se tako ravnajo, kakor odposlanci dunajskega mesta, ako ti ne vstopijo v okrajni šolski svet, tudi odbrani učitelji ne smejo.

V Križevcih je postal grško-katoliški škof v. č. gospod Elija Hranilović, dosihmal korar in varuh škofije v Križevcih.

Vnanje države.

Srbska skupščina je sprejela šolsko postavo po vladnem predlogu, za načelo postavi je 6letna šolska dolžnost. Vojni odsek je sprejel tudi z malo izpremembo vladni predlog, kar se tiče preosnove srbske vojne. Vojna dolžnost je dve leti v aktivni službi, Nabor je trojni, prvi je do 30 let, drugi do 37 let, tretji pa od 37 let naprej. Kdor hodi v više šole, ali dostane izpit, ta služi v aktivni vojni le 5 mesecev. Vojna bode razdeljena po okrajih, pomnožena za pet batalijonov pehote in pet eskadronov konjice. Finačni odsek predlaga posebno ministerstvo za poljedelstvo, kupčijo in obrt.

Gambetta je umrl 1. t. m.

Grof Wimpfen c. kr. poročnik v Parizu se je vstrelil 30. decembra. Ob 10. se je z otroki peljal na sprehod. Proti polu dvajsetih je prisrčno otroke objel, stopil iz voza, naslonil se na ulici ob lišo in se v sence vstrelil. Že nekaj dni je bil zelo razdražen.

Izvirni dopisi.

Iz Vremskega-Britofa. (Gospod Francelj seje, a on naj tudi žanje.) V vsakem kraju se pripeti kaj novega, tako tudi v našem malem Komornu; tedaj sprejmi, dragi „Slovenec“, to malostno, a za nas zelo razburjeno novico, katera se mora vsakemu poštenemu katoličanu studiti:

Na adventni praznik Matere Božje pusti nek imeniten postavodajalec g. Francelj, brez kakega županijskega dovoljenja v njegovi gostilni plesati, kar se je ljudem tako čudno in grdo zdelo, da je več od službe Božje mimogredočih proti hiši pljuvalo. O istem

času pa je zelo izstradan filozof — prešič v hlevu poginil. Dohtarski g. Francelj zaukaže kot dober šolski prijatelj, to mrhovino ravno pod šol. poslopje pokopati, mesto jo v njegov edini panj vtakniti, na katerega je preteklo šolsko leto med podukom pod šol. oknom za kratek čas bobnal, in kateri sedaj pod rebra kazočim ulnjakom trepeti. Da je prešiča iz pred šol. poslopja moral izkopati, se je temu dohtarju kmalo zaukazalo, zadostovala je k temu resna beseda c. k. žendarma iz Senožeč. Presunilo pa je vsakega človeka, kateri je videl, kako je bila ta mrhovina v zemlji spoštovana. Kupec zemlje jo je v podobi groba kril, in ta grob so na vseh štirih voglih kinčale cvetice, ravno po šegi tukajšnjih človeških grobov, zraven pa je še njegova dobra hči križ naredila. Svet se temu čudi, da se v tem stoletju v našem gnezdu kaj takega pripeti. No, jabelko ne pade dalječ od drevesa. Kako skrbi za dobro izgojo otrok, kaže poseben primerljaj. O nesreči spoštovanega Andreja D. sta se on in njegova hčerka prav nekrščansko izrazila: „Ha, ha! prav mu je, da se je pobil.“ To so krščanski nazori in odreja otrok, da se Bogu vsmili! Človek obrača, Bog pa obrne. Spet imamo g. A. D., na Franceljno žalost, pa na naše veselje, zdravega sredi med nami.

Iz Celovca, 28. grudna. Tukajšne „Freie Stimmen“ divjajo zoper slovenske in češke poslance, ki so podpirali interpelacijo zavolj koroških šol. Ta fanatični list pravi, da se je dr. Vošnjak zbal (menda vrednika Matschniga ali kali?) ter da si ni upal več interpelirati in stvar prepustil dr. Poklukarju. Potem zabavlja čez kranjske poslance in pogreva laž, da so slovenski kmetje dr. Zarnika na taboru v Vuhlah pri Grabštajnu s koli zapodili. Ker je to lažljivo in razžalljivo natolcevanje, zato bi dr. Zarnik prav storil, ko bi Matschniga tožil.

List pravi na dalje, da kranjski poslanci nimajo pravice, mešati se v koroške zadeve. Ko so se po nemški poslanci mešali v kranjske zadeve in interpelirali zavoljo prestavljenja Vestenecka, to jim je bilo pa prav!

Enega narodnega advokata bi mi tukaj zelo potrebovali. Kajti fanatično-nemška lista „Freie Stimmen“ in „Süddeutsche Post“ napadeta in obrekujeta naše najboljše moze; če bi pa hotel kateri od teh tožiti, ne čenobeden tukajšnjih advokatov pravde sprejeti, tako da imajo obrekovalci zmirom prav, če se še tako lažejo in še tako grdo psujejo!

Omenjeni list tudi resnico zavija in sklepa iz interpelacije, da hočemo mi nemški jezik popolnoma odpraviti iz šole, čeravno tega nikoli nismo rekli, ampak le povdarjali, da naj bo slovenščina učni jezik, nemščina pa naj se v viših razredih uči kot obligatni predmet. Toda Matschnig stvar nalašč tako obrne, da bi le nemškutarje prav podkuril zoper nas, ki potem kmete obdelujejo in nas z najgršimi barvami slikajo. Tako ljudi z lažmi slepijo in zapeljujejo.

Poročam Vam tudi, da so zdaj začeli celjskega lisjaka, ki se tudi „Kmetški prijatelj“ imenuje, med naše kmete trositi. Kakor videti, je propaganda za ta list po celem Sloveniji razširjena. Naj toraj tudi rodoljubi ne počivajo in naj skušajo v vsako slovensko hišo kak naroden slovenski list zatrositi, da bodo nemškutarsko zalego odgnali! „Mir“ na primer je tako po ceni, da da si ga vsak bajtar lahko drži, kajti en goldinar na leto si vsak hlapec, vsaka dekla

lahko prihrani. Pa tudi drugi listi, kakor „Gospodar“, „Novice“ itd. so po ceni, naj bi se gledalo, da bi si vsaj gospodarji držali vsak po en slovenski list. Tako celjski lisjak ne bo nič opravil, in dobiček bo še to, da se bodo ljudje branju privadili, se izobražili, in to bo gotovo v korist slovenski literaturi, kajti kdor se navadi branja, bo potem tudi druge liste brati želel in slovenske knjige rad kupoval in prebiral.

Glasoviti Matschnig bo zdaj še en drug časnik izdajati začel, namreč „Bürger und Bauernfreund“. Da v tem listu ne bo drugega, ko zabavljanje na slovenske težnje in psovanje gosp. prof. Einspielerja, to se tako že naprej vé. Nesramo je list „Freie Stimmen“ napadal tudi č. g. fajmoštra Wieserja v Grabštajni; hotel ga je iz človeške družbe izobčiti in svetoval Grabštajncem, naj s svojim župnikom, ki ga vsi čislajo, nič več ne občejejo in naj se ga izogibajo, kakor gobevega človeka. To vse za to, ker je gospod župnik pri zadnjih obč. volitvah osnoval med kmeti slovensko stranko. Govorilo se je, da je tisti nesramni sostavek zoper g. Wieserja spisal grabštajnski občinski pisarč Ilič. Kazen pa ga je kmalo dohitela. Ker mu „pri računih ni šlo prav vkup“, prišla ga je roka pravice in ga vtaknila v tak kraj, kjer so okna z železjem preprežene. Kadar ven pride, se bodo njega ljudje izogibali, kar je gosp. župniku privoščil! „Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.“

V zadnji številki je napadel ta predrzni list, ki sme počenjati, kar le hoče, tudi č. g. župnika Mudena v Kapli ter mu hudo zagrozil, ako se predrzne, za Slovence kako besedo ziniti. Gosp. Muden je pa moža dovolj, da se Matschniga ne bo vstrašil! Jaz mislim, da bo Matschniga tudi g. Sablačan tožil, ker ga je v predzadnji številki tako grdo prijel.

Sploh lahko rečemo: Pri nas je, kakor pod Auerspergom ali pod Giskro, nič bolje. Taki ljudje, kakor Matschnig in pajdaši, smejo naše slovenske moze brez kazni in strahu zasramovati in obrekovati. Nobena gosposka ne stori stopine ne za Slovence.

Iz Štajarskega, 27. decembra. (II. občni zbor slovenskega društva.) Na Štefanovo ob 3. uri popoldne je obhajalo Slov. društvo za Štajarsko svoj II. občni zbor v novih prostorih čitalnice Celjske. Celjskim nemškutarjem to seveda ni bilo po volji in zato je hotelj celjski župan dr. Nekermann zborovanje na vsak način motiti. Naznanjeni zbor je kar meni nič tebi nič prepovedal, ali predsednik Slov. društva dr. Radač je zoper to prepoved telegrafično rekuriral do c. k. namestnika v Gradcu, ki je takoj telegrafično zbor dovolil in celjskemu županu dolg nos poslal s tem, da je naročil c. k. okrajnemu glavarju, naj on pošlje vladnega zastopnika v zbor, čeravno bi sicer to pravico imel župan.

Ker so se tako vse ovire naglo odstranile, začelo se je zborovanje o napovedani uri v pričo vladnega zastopnika viteza Gariboldi-ja in okoli 150 udov Slov. društva. Zborovanje je vodil predsednikov namestnik dr. J. Glančnik, ker je dr. Radač nenadoma bil zadržan za čas celega zborovanja v Celju ostati.

Ko je bil g. podpredsednik kratko razložil premagane ovire in predstavil vladnega zastopnika, dal je besedo dr. Vošnjaku, državnemu poslancu za Celjsko okolico, ki je to priliko porabil, da je svojim volilcem poročal o svojem in svojih tovaršev delovanju

v državnem zboru. V jako poljudnem črezeno uro trajajočem govoru je prav obširno razložil, kaj je do zdaj večina državnega zbora že storila, in kaj še misli storiti. S posebno zadovoljnostjo so poslušalci sprejeli poročilo o postavah, ki jih je državni zbor sklenil v prid kmetiskim prebivalcem, zlasti razlaganje o polehčanju vojaške in šolske postave, ki se sme za gotovo pričakovati, in o vspelih za enakopravnost v srednjih šolah in sodnijskih uradih.

Kmet in volilec J. Selič iz Pečovja, se je g. poslancu zahvalil za poročilo in za njegov trud v državnem zboru. Potem je govoril dr. J. Sernee, odbornik Slov. društva o šolskem vprašanju ter z živo in jasno besedo dokazal, da v ljudskih šolah na Slovenskem ni prostora za nemščino, vsaj v prvih razredih ne in da toraj na Spodnjem Štajarskem morajo ljudske šole biti slovenske. Nemški Schulverein in vsi, ki za slovenske otroke zahtevajo nemške ljudske šole, zavirajo izobraževanje slov. ljudstva in so njegovi neprijatelji, ne pa prijatelji, kakor se navadno imenujejo. Naposled je dr. Gregorec, vrednik „Slov. Gospodarja“, navetoval resolucijo, da morajo potovalni učitelji štajarske kmetijske družbe slovensko znati in prošnjo na visoko naučno ministerstvo, naj se že 1883/4 naredijo na Štajarskih gimnazijah slov. paralelke, kar se je soglasno sprejelo.

Ko je bil še g. Urbanec in Ptuja priporočil resolucijo gledé enakopravnosti pri sodnijah, kakoršno je Slov. društvo tudi v I. občnem zboru bilo sklenilo, je bilo zborovanje končano.

Slišalo se je poznej govoriti, da se je več kmetških udov od zbora s tem odvrnilo, da so jih po mestu polovili in domu poslali češ, da zbora ne bo, ker je prepovedan. — Kljub temu pa se vendar prav obilno število tudi kmetških udov iz Celjske okolice zborovanja vdeležilo.

Zvečer so celjski narodnjaki v čitalniških prostorih priredili prav živahno veselico, ktere so se udeležili zunajni udje Slov. društva, kteri so se splošno vlakom ali še le drugo jutro iz Celja odpeljali.

Slov. društvu pa častitamo, da je tako srčno in srečno seglo vnajhuješ nemčursko gnjezdo na Štajarskem.

Iz celjskega okraja, 28. decembra. (Nadzorovanje katehetov.) V drugi polovici oktobra se je okrajno-šolski svet v Celji obrnil do prečastnega ordinarijata lavantskega s prošnjo, da bi se naročilo verozakonskim učiteljem, naj tvarino, ki so jo bili učencem razlagali, zabeležujejo v šolski tednici. S posebnim pismom do posameznih župnikov se je o rečeni zadevi razodeti želji zadostilo. Šolska vodstva so pa od istega okrajno-šolskega sveta dobila naročilo, naj mu do Božiča naznanijo, mar li so kateketje spolnili dotične rubrike v tednici. Da učitelji zapisujejo v tednico, tega jim ni treba do viših oblastij poročati. Saj tudi ni vzroka. Zadostuje, da se nadzorniku, kadar pride šole obiskat, predloži ista knjiga-tednica, v katerej se ob enem lahko pregleda kateketiška tvarina. No, glede rubrike katekizmu odložene mora šolsko vodstvo še posebič račun dajati! Čemu neki to? Saj menda kakšen dr. Gregor ne bo prišel v novem izdanki s tožbo, da „duhovniki ne spolnujejo svojih dolžnost“?

Pisatelj teh vrstic od začetka svojega službovanja kot učitelj naboženstva od leta

do leta vestno in natanko zapisuje razloženo stvarino kateketiško, a mora reči, da ga je globoko v srce spekle tako ostro in — kar se samo ob sebi razumeva — še nepotrebno nadzorovanje kateketov.

Domače novice.

V Ljubljani 2. januarja.

(Božični oratorij) je bil tudi v nedeljo (slovenski) in na novega leta. V petek pri nemški predstavi so bili navzočni gojenci Waltherjevega zavoda.

(Seja mestnega zbora) je danes v torek 2. t. m., ker se je, napovedane na petek 29. pret. m., ni bilo; trije gospodje so bili priporotni sodniki.

(Občni zbor „Sokola“ ljubljanskega) bode v soboto, dne 6. januarja 1883. l. (v praznik sv. treh Kraljev) ob 1/2 11. uri dopoludne v društveni telovadnici.

(Slavna kranjska hranilnica) je na prošnjo odbora društvu „Sokolu“ prepustila v brezplačno porabo realnino telovadnico. — S tem činom prihranjenih bode Sokolovi blagajnici vsako leto 200 gld., kateri so se morali plačevati kot najemnina za pretesne prostore dosejanje telovadnice. — Živijo!

(Veselica) na Silvestrov večer je bila v ljubljanski čitalnici dobro obiskovana. Spored se je točno zvršil. Radost je bila občna, in v takem veselju položaji smo prestopili iz starega v novo leto.

(Iz pred porotne sodnije.) 22. t. m. je bila obsojena 28 let stara Jera Pogorelec, iz Lipelj logaškega okraja. Hotela je zažgati kozolec pekovske zadruge, iz maščevanja, ker v Ljubljani ni nikjer dobila službe. Obsojena je bila na 6 let težke ječe, poostrene s postom.

K smrti obsojen je bil kmečki fant Jože Prelesnik iz kamniškega okraja, ki je svojo mater ubil in ji brbt preklal.

K smrti obsojena sta bila tudi kmečka fanta, Anton Bezljaj in Janez Pavčič, ki sta m. oktobra ubila žendarma Lengerja. Pavčič je rekel, da je žendarma ubil Anton Bezljaj, on pa je bil le navzočen; sodba je iztekla tako, da ima prvi obešen biti Pavčič, potem pa Bezljaj.

(Oberdank — dobrotnik loterijskih sester in bratov.) Znano je, da ljudje, ki svoje pičle groše v loterijo nosijo, radi sestavljajo po nenavadnih dogodbah številke in jih stavijo v loterijo. Tako so tudi stavili na Oberdanka, ki je bil te dni v Trstu obešen, nekteri št. 1, 3 in 31, drugi 1, 10 in 31 in zadeli so oboji in oboje, ker prišle so vse štiri številke, namreč 1, 3, 10 in 31. Tako je zadetih veliko tern, še več pa amb, in nesrečni Oberdank je tako še s svojo smrtjo škodoval avstrijski državni kasi, ki bo morala izplačati velike dobitke, a bil dobrotnik lotričkanom in lotričkanam, ki bodo po svoje terne in ambe skoro gotovo prej ali slej v loterijo nazaj znosile in znosile in najbrž še pridali in pridale. Pomena vredno je pa to, da dozda številke nobenega obešenca še niso bile „srečne“.

Razne reči.

— Nekaj za pošto. S 1. januarjem vvedla se bode po poštah prav praktična naprava. Navadno pismo ni smelo dosihmal teže biti od 15 gramov, sicer je bilo po dvojne plačati, namreč po 6 kr. v kraji in po 10 zunaj kraja. Sedaj sme pa tako pismo

teško biti 20 gramov. Pri večem pismu se pa šteje, kakor dosihmal teža do 250 gramov.

— Rodoljubi v Ptuj so tudi letos naročili 32 iztisov „Mira“. Posnemanja vredno. *)

— Spremembe duhovščine v Ljubljanski škofiji: Župnijo Brdo dobi č. g. Alojzij Kumer, župnik v Lešah; č. g. Karol Kurent je prestavljen na Krko.

— Župnija Bakovšica je razpisana 24. dec. p. l.

— V Repnje pridejo šolske sestre ter bodo osnovala dekliško šolo. Če bi kak vpo-kojeni duhovnik hotel tje priti, da bi vsaki dan maševal ter deklice v kršanskem nauku podučeval, naj se oglasi pri preč. škofijstvu.

— Posvečuj praznike. Delavci iz Prosnice in okolice na Marskem so poslali prošnjo do državnega zbora za posvečevanja praznikov; v prošnji navajajo, da nedeljskega dela treba ni, ker tare zaslužek delavcem in se blaga toliko izdelata, da ne vedo kam z njim; delo ob nedeljih škoduje delavcu na duši in na telesu; podkopuje družinsko vez, ki je podlaga državi; počitek ob nedeljah obrtnijstvu ni na škodo; ako bi nastala kaka potreba, bi se lahko za to skrbelo. Počitek ob nedeljah pa tudi v gmotnem oziru delavcem ne škoduje, ker skušnja kaže, da niso tam delavci, kjer ob nedeljah delajo, nič na bolj, marveč na slabej; počitek ob nedeljah stori človeka bolj vztrajnega, kar je njemu in družini na korist. Poslednjič nam kaže Angleško in Amerika, kjer ob nedeljah ne delajo, da dežela zaradi počitka ob nedeljah ne peša. Zato prosijo delavci, da naj se zastopniki ljudstvo ozirajo na take iznaje, in potrebno ukrenejo.

— S strahovitimi povodnjimi se poslavlja od nas l. 1882. Bregovi velikih rek Dunava in Rajna in njih pritokov so poplavljeni, grozne povodnji se uže tretjo pot ponavljajo. — Žalostno se glase poročila dne 28. in 29. iz gorenje Avstrije, Po Urfahr na levem bregu Dunava nasproti Linca se je po ulicah valila velika voda, v Linca so se mogli ljudje izseliti iz hiš blizu Dunava.

V Pragu so bile tudi nize ulice pod vodo, le s čolni so mogli od hiše do hiše. Še huja poročila prihajajo iz Porenja. Železnica ob desnem bregu Rajna (Niederlahnstein, Oberkassel) je pretrgana. V Worms stoji več čevljev globoka voda po ulicah.

— „Pozor.“ piše, da je bila 27. decembra p. l. med 5. in 6. uro zjutraj pošta četrt ure zunaj Rume pošta oropana. Spremljevalec in postilon sta bila ubita; ukradenih je bilo 10.722 gl. iz poštnega voza.

— Na Švicarskem so zavrgli moranje za koze cepiti, zvezni svet je to tudi odpravil za armado. Nekateri zdravniki so uže dlé časa zoper cepljenje koz, trde, da se zdravim otrokom vcepijo bolezni, in da tudi cepljenje ne obvaruje človeka te bolezni.

— Velika nesreča se je zgodila v Bradford na Angleškem. V bombaževi predilnici se je prekucnil velik dimnik, in padel je na tovarno, poslopje porušil, spod razvalin so izlekli 20 mrličev in 42 je bilo težko ranjenih. Večina ponesrečenih so otroci in žene.

— V Medini v Arabiji, kamor hodijo na božjo pot Mohamedani, je tudi letos, kakor navadno vsako leto kolera; poprek jih

*) Opravništvo „Slovenca“ bode radostno sprejemalo take naročnine ter jih točno opravištvu „Mira“ pošiljajo. Vredn.

na dan umrje po 10. Čuda ni, da je tam kolera, vsak veren (mohamedan) mora prinesiti klavni dar, smrad od drobu toliko žival pod vročim nebunim pasom okužuje zrak, in božjepotniki zaneso bolezen po krajih, kjer potujejo.

Tržne cene v Ljubljani.

30. decembra.

Pšenica banaška hektoliter 9 gl. 30 kr.; domača 7 gl. 92 kr.; reš 5 gl. 77 kr.; ječmen 4 gl. 29 kr.; ajda 5 gl. 61 kr.; proso 5 gl. 44 kr.; turšica 5 gl. 44 kr.; oves 3 gl. 5 gld.

Umrli so:

27. dec. Emil Juvan 1 mesec. Rajmund Garzoli pl. Thurnlack 61 l., srčna napaka.

28. dec. Karl pl. Rus, oficial v pokoji, 62 let, mertud. Karolina Grünwald, 69 let. mertud

XXI. izkaz doneškov

za spomenik dr. J. Bleiweisa vit. Trsteniškega.

Prenesek iz XIX. izkaza 1510 gl. 70 kr

Gosp. Modic Franjo, trgovec in župan na Blokah	2 „ — „
Gospodične Lavričeve na Blokah	2 „ 50 „
Go p. Ševar Ljudevit, c. kr. poštni administrator na Blokah	1 „ 50 „
„ Modec Ivan, posestnik in trgovec na Blokah	1 „ 50 „
„ Jan Šimon, župnik pri sv. Trojici	1 „ — „
„ Prijatelj Matija, kaplan na Blokah	3 „ 50 „
„ Kaplenik Ivan, župnik na Blokah	3 „ 50 „

Skupaj do zdaj 1525 gl. 70 kr.

Visoko častiti duhovščini

in

vsim cerkvenim predstojnikom

vošči podpisana srečno in veselo novo leto, in priporoča svojo bogato zalogo mnogovrstnega blaga, posebno za bandera, baldahine etc. etc. (2)

Ana Hofbauer.

Obče znane in izvrstne na Tržaški razstavi s srebrno svetinjo odlikovane

voščene sveče

iz čistega nepokvarjenega čebelnega voska (9) priporočata

P. in R. Seemann v Ljubljani.

Zaloga

novih klobukov

v glediščnih ulicah št. 6.

Okrogli visoki klobuki iz klobučine (Filzhut, Cilinder), temno črni, najnovejši nočnja v Parizu po 4 gl. 50 kr.

Enaki klobuki židani po 4 gl. 50 kr. Bruselski klobuki iz klobučine (trdi ali mehki, črne ali rujave barve v raznih podobah) 2 gl. 20 kr.

Vsakdanji klobuki (dobre tvarine in v raznih podobah) po 2 gl. 50 kr.

Klobuki dunajski, za otroke itd. po prav nizki ceni 1 gld. 50 kr.

Naročila po pošti izvršuje urno in varno (3)

A. Pribošič.

Telegrafične denarne cene 2. januarja.

Papirna renta 76.30 — Sreberna renta 77.05 — Zlata renta 94.75 — 1880letno državno posojilo 130. — Šreditne akcije 262.50 — London 119.25 — Ces. kr. čekini 5.61 — 20-frankov 9.49.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani